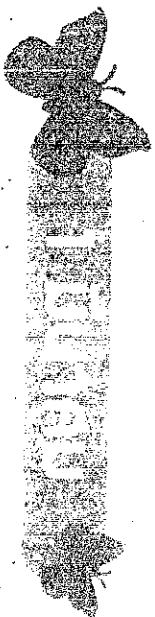

กระทรวงสาธารณสุข
Ministry of Public Health

หยุดยั้งการตีตรา เอชไอวีไม่สำคัญกว่าชีวิต

คุณสุวิมล อภิบาล และสำนักต่อต้านการตีตราเอชไอวี aidssti.ddc.moph.go.th

ZERO
DISCRIMINATION
ยุติการตีตราเอชไอวี

๑ มีนาคม วันยุติการเลือกปฏิบัติ “หยุดบังคับตรวจเอชไอวี ลบหรือบวกไม่สำคัญ ทำงานได้”

“ผีเสื้อ” เป็นสัญลักษณ์ของการยุติการตีตราและเลือกปฏิบัติ โดยโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้ในวันที่ ๑ มีนาคมของทุกปี เป็นวันรณรงค์สากลเพื่อยุติการเลือกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่สังคมที่ปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติ เป็นสังคมที่ทุกคนได้รับการปฏิบัติ โดยเคารพในสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน

การตีตรา (Stigma) เป็นเรื่องของทัศนคติ ความคิด ความเชื่อที่มีต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล ในสังคมที่มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากบรรทัดฐานทางสังคม นำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ดี รังเกียจ กีดกัน ไม่ว่าจะด้วยสายตา คำพูด การกระทำ ทำให้บุคคลเหล่านั้นถูกแบ่งแยก ถูกจำกัดพื้นที่ทางสังคม หรือที่เราเรียกว่า การเลือกปฏิบัติ (Discrimination)

จากการสำรวจทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการตีตราและเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี/เอดส์ ในปี ๒๕๕๗ พบว่า ร้อยละ ๕๘ มีเจตคติรังเกียจผู้มีเชื้อเอชไอวี ส่วนสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติในระบบบริการสุขภาพในภาพรวมประเทศ ปี ๒๕๖๐ พบว่า บุคลากรผู้ให้บริการ ร้อยละ ๒๑ ยังคงมีพฤติกรรมการให้บริการที่แสดงการรังเกียจ และเลือกปฏิบัติต่อผู้มีเชื้อเอชไอวี ในขณะที่ผู้มีเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๑๑ มีประสบการณ์การถูกรังเกียจ เลือกปฏิบัติในการให้บริการในสถานพยาบาล และจากระบบเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ปี ๒๕๕๙ พบว่า กลุ่มชายมีเพศสัมพันธ์กับชายและสาวประเภทสอง เคยประสบเหตุการณ์การถูกรังเกียจ กีดกันในสถานที่ทำงาน/สถานศึกษา ร้อยละ ๑๓ และ ๑๙ ตามลำดับ

การที่สังคมจะปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือ การเปิดใจ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวีหรือเอดส์ว่าสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบัน “เอดส์ รักษาได้” ถ้าผู้มีเชื้อเอชไอวีได้รับยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอจะช่วยกดปริมาณเชื้อไวรัส ทำให้ไม่ป่วย มีสุขภาพแข็งแรงเหมือนคนทั่วไปในสังคม สามารถประกอบอาชีพต่างๆ ได้ ไม่ว่างานนั้นจะหนัก - เบา จึงเป็นที่มาของแนวคิดการรณรงค์ในปีนี้เป็นคือ “หยุดบังคับตรวจเอชไอวี ลบหรือบวกไม่สำคัญ ทำงานได้”

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๗๓ ได้กำหนดเป้าหมายการยุติปัญหาเอดส์ ให้ได้ภายในปี ๒๕๗๓ โดยมีเป้าหมายสำคัญ ๓ ประการ คือ ลดการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ให้เหลือปีละไม่เกิน ๑,๐๐๐ ราย ลดการเสียชีวิตในผู้ติดเชื้อเอชไอวี เหลือปีละไม่เกิน ๕,๐๐๐ ราย และลดการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวีและเพศสถานะ โดยร้อยละของประชาชนที่มีเจตคติรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีเหลือไม่เกินร้อยละ ๕.๘ ซึ่งในเป้าหมายนี้ได้กำหนดมาตรการหลักที่สำคัญได้แก่

หยุดบังคับตรวจเอชไอวี ลบหรือบวกลบไม่สำคัญทำงานได้

๑. มาตรการในเชิงการป้องกันการละเมิดสิทธิด้านเอดส์โดยมุ่งเน้นที่การสร้างความเข้าใจเรื่องการตีตราและการเลือกปฏิบัติในทุกระดับของสังคม คือ

๑.๑ ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ภายใต้แนวคิดองค์กร “ดูแล ห่วงใย ใส่ใจป้องกันเอดส์ในที่ทำงาน” โดยในปีที่ผ่านมา (๒๕๖๐) มีองค์กรภาครัฐสมัครเข้าร่วมดำเนินงานกว่า ๑๕๐ องค์กร ซึ่งคาดหวังว่าหน่วยงานจะประกาศนโยบายขององค์กรว่า จะไม่ใช่สถานะการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเงื่อนไขในการคัดเลือก/รับบุคลากรเข้าทำงาน หรือเลิกจ้างบุคลากรที่ติดเชื้อเอชไอวี และดูแลคนในองค์กรให้ปลอดภัยจากเอดส์ รวมทั้งส่งเสริมให้อยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้อย่างปกติในที่ทำงาน

๑.๒ สร้างความเข้าใจเรื่องการตีตราและลดการเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ โดยได้ดำเนินโครงการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวี/เอดส์ ปี ๒๕๖๐

๒. มาตรการในเชิงการปกป้องคุ้มครองสิทธิ โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ เพื่อที่จะดำเนินการเมื่อมีการร้องเรียนการละเมิดสิทธิเกี่ยวกับเอดส์ ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติ ในสถานบริการบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะบุคลากรในระบบบริการสุขภาพเป็นต้นแบบของสังคมด้านพฤติกรรมสุขภาพ การดำเนินงานที่สำคัญประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) การพัฒนาเครื่องมือ และระบบการติดตามสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติในระบบบริการสุขภาพ และ ๒) การพัฒนาชุดการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติ เพื่อแจกจ่ายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

และเนื่องในวันยุติการเลือกปฏิบัติ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑ นี้ กรมควบคุมโรคขอเชิญชวนหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกแห่งจัดกิจกรรมรณรงค์วันยุติการเลือกปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อสร้างกระแสสังคมกระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และขอความร่วมมือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจะไม่ใช่สถานะการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเงื่อนไขในการคัดเลือก/รับบุคลากรเข้าทำงาน หรือเลิกจ้างบุคลากรที่ติดเชื้อเอชไอวี โดยให้ทุกคนเปิดใจ ยอมรับ และให้ออกาสผู้มีเชื้อเอชไอวีได้มีสิทธิ มีศักดิ์ศรี และมีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติมุ่งสู่เป้าหมายการยุติปัญหาเอดส์ภายในปี ๒๕๗๓ ดังคำขวัญที่ว่า “หยุดบังคับตรวจเอชไอวี ลบหรือบวกลบไม่สำคัญ ทำงานได้”

